

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Анатомія польської мови : від звучання до смислу

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Польська мова і література та англійська мова»

Спеціальність **В11 Філологія**

Спеціалізація (за наявності) **В11.033 Слов'янські мови та література (переклад включно), перша - польська**

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні
кафедри слов'янських мов
Протокол №5 від “29” грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Анатомія польської мови : від звучання до смислу
Викладач (-і)	к.ф.н. , доц. Корпало Оксана Романівна
Е-mail викладача (-ів)	oksana.korpalo@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	90 годин/3.0 кредитів ECTS
Консультації	Консультації проводяться згідно з узгодженим графіком на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять, окрім того практикується залучення онлайн ресурсів за попередньою домовленістю.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/list

2. Анотація до навчальної дисципліни

Вибіркова дисципліна «Анатомія польської мови: від звучання до смислу» спрямована на комплексне осмислення польської мови як цілісної, ієрархічно організованої системи. Курс інтегрує основні рівні мовної структури — фонетичний, лексичний, словотвірний, морфологічний та синтаксичний — у їхній взаємодії та функціонуванні в сучасній польській мові.

Особлива увага приділяється взаємозв'язку між звучанням, формою та значенням мовних одиниць, закономірностям їх поєднання, а також ролі мовних засобів у формуванні смислу висловлювання. Курс має узагальнювально-поглиблювальний характер і орієнтований на систематизацію та переосмислення знань, набутих студентами під час вивчення окремих мовознавчих дисциплін.

Дисципліна передбачає аналітичну роботу з мовним матеріалом, елементами лінгвістичної інтерпретації та практичного застосування теоретичних знань. Курс розрахований на студентів четвертого курсу, які володіють польською мовою на рівні не нижче B2, і є підготовчим етапом до професійної діяльності у сфері викладання, перекладу та лінгвістичних досліджень.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу

Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про польську мову як багаторівневу систему, поглиблення та систематизація знань з основних мовних рівнів (фонетики, лексикології, лексикографії, словотвору, морфології та синтаксису), а також розвиток аналітичних умінь інтерпретації мовних явищ у їхній взаємодії та функціонуванні в сучасній польській мові.

Цілі курсу

У процесі вивчення дисципліни здобувачі повинні:

1. узагальнити й систематизувати знання про основні рівні структури польської мови та закономірності їх функціонування;

2. поглибити розуміння взаємозв'язку між звучанням, формою та значенням мовних одиниць;
3. сформувати вміння аналізувати фонетичні, лексичні, словотвірні, морфологічні та синтаксичні явища в єдиному системному контексті;
4. удосконалити навички лінгвістичного аналізу та інтерпретації мовного матеріалу;
5. розвинути здатність свідомо використовувати мовні засоби відповідно до комунікативних намірів і контексту;
6. підготувати студентів до подальшої професійної діяльності у сфері викладання польської мови, перекладу та мовознавчих досліджень.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології та перекладу (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та літературного краєзнавства) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою (польською).

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати польську, мову в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною, польською та англійською мовами.

ФК 12. Здатність до організації як усної, так і писемної ділової комунікації.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та польською і англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію польської, англійської мови і польської та світової літератур, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми польської, англійської, української мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів польською мовою, англійською та українською мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати польську, англійську, українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції польської, англійської, української філології, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття			Загальна кількість годин
лекції			10
практичні			20
самостійна робота			60
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
7	В11 Філологія	4	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Теми	Кількість годин		
	лекції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Польська мова як цілісна система Підтеми: <ul style="list-style-type: none"> мова як ієрархічно організована система; рівні мовної структури та їх взаємодія; синтагматичні й парадигматичні відношення; системний підхід у сучасному мовознавстві. 	2		10
Тема 2. Звучання і слово в системі польської мови Підтеми: <ul style="list-style-type: none"> фонема як основна одиниця фонологічної системи; вокалізм і консонантизм польської мови; просодичні засоби (наголос, інтонація, ритм); слово як лексична одиниця: форма і значення. фонемний аналіз 	2	2	10

Тема 3. Лексична система та лексикографічний опис Підтеми: <ul style="list-style-type: none"> • лексичне значення і його структура; • системні лексичні відношення; • типи словників польської мови; • норма і варіантність у лексикографії. • лексичний аналіз слова 	2	4	10
Тема 4. Словотвір і морфологія як взаємопов'язані рівні Підтеми: <ul style="list-style-type: none"> • способи словотвору в польській мові; • словотвірні моделі й мотивація; • частини мови та граматичні категорії; • морфологічна норма і варіантність. • словотвірний аналіз, словотвірні типи і моделі 	2	4	10
Тема 5. Морфологічний аналіз <ul style="list-style-type: none"> • частини мови та їх граматичні категорії; • варіантні форми; • проблемні морфологічні випадки. 		4	10
Тема 6. Синтаксис і формування смислу висловлювання Підтеми: <ul style="list-style-type: none"> • словосполучення і речення; • типи синтаксичних зв'язків; • порядок слів та актуальне членування; • співвідношення форми і смислу. • синтаксичний аналіз 	2	4	10
Тема 6.Інтегрований аналіз мовного матеріалу <ul style="list-style-type: none"> • комплексний аналіз тексту; • узагальнення знань з курсу; • підсумковий контроль. 		2	5
Разом годин за семестр	10	20	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі заліку): Загальні 100 балів включають: 1) обсяг балів за лекційні заняття – 25 % 2) практичні заняття – 45 % 3) підсумкова контрольна робота - 30</p> <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.</p> <p>Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою.</p> <p>Критерії поточного оцінювання: <i>«90-100 балів»</i> – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. <i>«70-89 балів»</i> – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. <i>«50-69 балів»</i> – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. <i>«Менше 50 балів»</i> – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Комплексна контрольна робота охоплює 30 тестових завдань з усіх тем. Контрольна робота виконується на останньому практичному занятті у письмовій формі або на платформі дистанційного навчання.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Письмові завдання, виконання вправ, аналіз слів речень, словників. Оцінюються кожне завдання за 100-бальною системою.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<ul style="list-style-type: none"> - відвідування лекцій, відпрацювання усіх лекцій, на яких студент був відсутній; - активна робота під час практичних занять - здача індивідуальних завдань в межах самостійної роботи
<p>Підсумковий</p>	<p>Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове</p>

контроль	<p>оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі заліку.</p> <p>Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль.</p> <p>Повторне складання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.</p> <p>Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p> <p>Здобувачі вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії більше трьох підсумкових незадовільних оцінок (F, FX) незалежно від виду контролю (екзамен, залік), відраховуються з університету за академічну неуспішність. Здобувачам вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії одну-три незадовільні оцінки (F, FX), дозволяється ліквідувати академічну заборгованість у встановлені графіком навчального процесу терміни. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни, яке регламентується Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання для заліку</p> <table border="1" data-bbox="448 1182 1489 1527"> <thead> <tr> <th>Університетська</th> <th>Оцінка ECTS</th> <th>Оцінка за національною шкалою</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>A</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>80-89</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70-79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60-69</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>50-59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>25-49</td> <td>FX</td> <td rowspan="2">не зараховано</td> </tr> <tr> <td>0-24</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>	Університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	90-100	A	зараховано	80-89	B	70-79	C	60-69	D	50-59	E	25-49	FX	не зараховано	0-24	F
Університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою																		
90-100	A	зараховано																		
80-89	B																			
70-79	C																			
60-69	D																			
50-59	E																			
25-49	FX	не зараховано																		
0-24	F																			

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Тестові завдання після кожної лекції. Вправи до тем. Підсумкова тестова контрольна робота.
Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

	<p>4. Положення про запобігання академічному плагіату.</p> <p>5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Відвідування занять	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника». Ознайомитися з положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику, подану в переліку додаткових питань для опрацювання). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:</p> <p><i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.</p> <p><i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.</p> <p><i>1 бал</i> – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.</p> <p>Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів». Ознайомитися із положенням можна за</p>

8. Рекомендована література

Основна

- Bartmiński J. (ред.). *Współczesny język polski*. — Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2022. — 695 s. — ISBN 978-8322795774.
- *Gramatyka współczesnego języka polskiego*. — Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe PWN, р. н. (академічна граматика польської мови).
- Jassem W. *Podstawy fonetyki akustycznej*. — Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe PWN, 1973.
- Klebanowska B. *Interpretacja fonologiczna zjawisk fonetycznych w języku polskim*. — Warszawa, 1990.
- Słownik poprawnej polszczyzny PWN / red. Andrzej Markowski. — Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe PWN. (норми сучасної польської мови)
- Grzegorzczkova R. *Słowotwórstwo języka polskiego*. — Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Wierzbicka A. *Semantyka językoznawcza*. — Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Duszak A. *Język – tekst – znaczenie*. — Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Bartmiński J., Bartmińska I. *Nazwiska obce w języku polskim. Słownik wymowy i odmiany*. — Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe PWN, 1978.
- Klemensiewicz Z. *Prawidła poprawnej wymowy polskiej*. — Kraków: Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego, 1988

Додаткові

- Корпало О. Р. *Способи реалізації означеності синтаксичної особи в польській мові // Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. — 2022. — № 17(65). — С. 67–77.
DOI: 10.31471/2304-7402-2022-17(65)-67-77.
Теми: категорія особи, семантико-синтаксичні зв'язки у реченні — важлива для синтаксису й семантичної інтерпретації.
- Корпало О. Р. *Іменник у позиції суб'єкта як засіб вираження категорії синтаксичної особи в українській і польській мовах*. — Одеса: Гельветика, 2014. (PDF-джерело доступне)
Теми: категорія «особа» в польській мові, зв'язок морфології й синтаксису.

- **Корпало О. Р.** *Термінологічні проблеми під час викладання синтаксису польської мови // Закарпатські філологічні студії.*
Теми: синтаксична термінологія — корисно для аналізу структури висловлювання й синтаксичних понять.

- **Корпало О. Р.** *Означеність особи в інфінітивному реченні // Лінгвістичні студії молодих дослідників пам'яті професора К. Ф. Шульжука.* Вип. 11, 2020. — С. 38–45.
Теми: синтаксис речення, семантичні категорії у висловлюванні.

- **Korpalo O., Mytsan D.** *Класифікація складних речень у польській мові у порівнянні з українською // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика,* Том 33 (72), № 3, 2022. — С. 70–75.
Теми: синтаксис складних речень — безпосередньо до теми синтаксичного аналізу.

Словники

24. Кононенко І., Співак О. Українсько-польський словник міжмовних омонімів і паронімів. За ред. І. Кононенко. Київ, 2008. 343 с.
25. Kononenko I. Wielki polsko-ukraiński słownik frazeologiczny z indeksem. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2023. 734 s.
26. Лучик А. Українсько-польський словник еквівалентів слова / А. Лучик, О. Антонова, І. Дубровська ; відп. ред. А. Лучик. – К. : НаУКМА, 2011. – 311 с.
27. Космеда Т., Гоменюк О., Осіпова Т., Короткий українсько-польський словник усталених виразів: еквіваленти слова, фразеологізми, прислів'я та приказки, Дрогобич 2017.
28. Лінгвістичний портал MOVA. URL: info <http://www.mova.info>

Викладач

Оксана КОРПАЛО